

به نام خدا

وزارت جهاد کشاورزی

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور

طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور

تیپ‌های گیاهی استان خوزستان

از:

محمد هویزه

با همکاری:

هاجر نعمتی و پروانه عشق‌زاد

همهانگ‌کننده ملی:

محمد فیاض

سرشناسه	هویزه، حمید
عنوان و نام پدیدآور	طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور، تیپ‌های گیاهی استان خوزستان/ از: حمید هویزه، با همکاری هاجر نعمتی و پروانه عشوری؛ هماهنگ کننده ملی محمد فیاض.
مشخصات نشر	تهران: موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	خ، ۱۷۹۰ ص.: مصور (رنگی)، نقشه (رنگی)، جدول، نمودار؛ ۲۲*۲۹ س.م.
فروست	موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، شماره انتشار ۴۶۴.
شابک	۶-۳۷۹-۴۷۳-۹۶۴-۹۷۸ وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا
موضوع	پوشش گیاهی-- ایران -- خوزستان (استان)
شناسه افزوده	نعمتی، هاجر، شناسه افزوده: عشوری، پروانه، شناسه افزوده: فیاض، محمد
شناسه افزوده	موسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۴ ۱۳۷/۹۰۳۲۷ SB۴۳۲ رده‌بندی دیویی: ۶۳۵/۹۶۴۰۹۵۵۵۳ شماره کتابشناسی ملی: ۴۱۴۱۲۹۹

کمیته انتشارات

عادل جلیلی، استاد پژوهش	فاطمه سفیدکن، استاد پژوهش	محمد متینی‌زاده، دانشیار پژوهش
مصطفی جعفری، دانشیار پژوهش	مصطفی اسدی، استاد پژوهش	سید محسن صادقیان مطهر، کارشناس ارشد
پرویز باباخانلو، دانشیار پژوهش	خسرو ناقب‌طالبی، دانشیار پژوهش	

شناسنامه

نام کتاب	طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور، تیپ‌های گیاهی استان خوزستان
تألیف	حمید هویزه، با همکاری هاجر نعمتی و پروانه عشوری
ویراستار علمی	محمد فیاض
ناظر فنی چاپ	سید محسن صادقیان مطهر
از انتشارات	مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور
سال انتشار	۱۳۹۴
نوبت چاپ	نخست
شمارگان	۱۰۰۰
چاپخانه	نیاک
قیمت	۳۳۰۰۰۰ ریال
شابک	۶-۳۷۹-۴۷۳-۹۶۴-۹۷۸

فهرست مطالب

۱		سیاسگراری
۲		مقدمه
۳		چکیده
۵		۱-اهداف اساسی طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور
۶		۲-روش بررسی
۶		۱-۲-مرحله مقدماتی
۶		۲-۲-مرحله مطالعات صحرایی
۶		۳-۲-مرحله تلفیق اطلاعات و تدوین گزارش نهایی
۷		۴-۲-یکپارچه سازی و تهیه گزارش استانی
۷		۳-تشریح نشانه‌های روی نقشه
۱۳		۴-تشریح خصوصیات استان خوزستان
۱۳		۱-۴-مشخصات عمومی منطقه
۱۵		۲-۴-موقعیت اقتصادی
۱۶		۳-۴-آب و هوا
۱۸		۴-۴-مهم ترین جاذبه های باستان شناسی و تاریخی استان خوزستان
۲۳		۵-۴-زمین شناسی
۲۵		۶-۴-منابع اراضی و خاک
۳۱		۷-۴-کشاورزی و دیگر کاربری اراضی
۳۳		۵-تشریح تیپهای گیاهی
۴۸		۱-۵-گروه گیاهی <i>Aeluropus</i>
۴۸		۱-۱-۵-تیپ گیاهی <i>Aeluropus lagopoides</i>
۴۸		۲-۱-۵-تیپ گیاهی <i>Aeluropus lagopoides - Cressa critica</i>
۴۹		۳-۱-۵-تیپ گیاهی <i>Aeluropus lagopoides Scirpus maritimus</i>
۴۹		۴-۱-۵-تیپ گیاهی <i>Aeluropus lagopoides - Suaeda fruticosa</i>
۵۰		۵-۱-۵-تیپ گیاهی <i>Aeluropus littoralis- Scirpus maritimus</i>

۵۰		<i>Amygdalus</i> گیاهی	۵-۲
۵۱		<i>Amygdalus eburnea- Astragalus fasciculifolius-Centaurea intricata</i> گیاهی	۵-۲-۱
۵۲		<i>Amygdalus orientalis - Astragalus adscendens- Daphne mucronata</i> گیاهی	۵-۲-۲
۵۳		<i>Amygdalus scoparia- Cultivated Land</i> گیاهی	۵-۲-۳
۵۳		<i>Annual grasses</i> گیاهی	۵-۳
۵۳		<i>Annual grasses</i> گیاهی	۵-۳-۱
۵۴		<i>Annual grasses -Annual forb</i> گیاهی	۵-۳-۲
۵۴		<i>Annual grasses-Annual forb-Convolvuls oxyphyllus</i> گیاهی	۵-۳-۳
۵۵		<i>Astragalus</i> گیاهی	۵-۴
۵۵		<i>Astragalus adscendens- Daphne mucronata</i> گیاهی	۵-۴-۱
۵۶		<i>Astragalus fasciculifolius -Annual grasses</i> گیاهی	۵-۴-۲
۵۶		<i>Astragalus fasciculifolius- Annual grasses Annual forb</i> گیاهی	۵-۴-۳
۵۷		<i>Astragalus fasciculifolius- Centaurea intricata</i> گیاهی	۵-۴-۴
۵۸		<i>Astragalus fasciculifolius - Gymnocarpus decander</i> گیاهی	۵-۴-۵
۵۹		<i>Astragalus fasciculifolius-Gymnocarpus decander-Centaurea intricata</i> گیاهی	۵-۴-۶
۵۹		<i>Astragalus fasciculifolius-Gymnocarpus decander-Platychaete mucronifolia</i> گیاهی	۵-۴-۷
۶۰		<i>Astragalus fasciculifolius- Hyparrhenia hirta</i> گیاهی	۵-۴-۸
۶۱		<i>Astragalus fasciculifolius Platychaete mucronifolia- Gymnocarpus decander</i> گیاهی	۵-۴-۹
۶۲		<i>Astragalus fasciculifolius - Pycnocycla nodiflora- Centaurea intricata</i> گیاهی	۵-۴-۱۰
۶۳		<i>Astragalus fasciculifolius- Stipa capensis</i> گیاهی	۵-۴-۱۱
۶۴		<i>Astragalus fasciculifolius-Ziziphusspina-christi-Stipa.capensis</i> گیاهی	۵-۴-۱۲
۶۵		<i>Astragalus fasciculifolius- Zygophyllum atriplicoides - Ziziphus nummularia</i> گیاهی	۵-۴-۱۳
۶۶		<i>Astragalus murinus-Onobrychis cornuta-Acantholimon sp.</i> گیاهی	۵-۴-۱۴
۶۶		<i>Astragalus spinosus- Echinops dichorus</i> گیاهی	۵-۴-۱۵
۶۷		<i>Astragalus spinosus- Hyparrhenia hirta</i> گیاهی	۵-۴-۱۶
۶۷		<i>Astragalus spinosus- Stipa capensis</i> گیاهی	۵-۴-۱۷

۶۸		<i>Astragalus spinosus-Ziziphus nummularia</i> گیاهی	۵-۴-۱۸
۶۹		<i>Astragalus tragacantha-Achillea santolina</i> گیاهی	۵-۴-۱۹
۶۹		<i>Astragalus tragacantha-Daphne mucronata</i> گیاهی	۵-۴-۲۰
۷۰		<i>Astragalus tragacantha-Gundelia tournefortii</i> گیاهی	۵-۴-۲۱
۷۰		<i>Cornulaca</i> گروه گیاهی	۵-۵
۷۱		<i>Cornulaca leucacantha – Aellenia glauca</i> گیاهی	۵-۵-۱
۷۱		<i>Cornulaca leucacantha – Artemisia scoparia</i> گیاهی	۵-۵-۲
۷۲		<i>Cornulaca leucacantha – Echinops dichorus</i> گیاهی	۵-۵-۳
۷۲		<i>Cornulaca leucacantha – Stipa capensis</i> گیاهی	۵-۵-۴
۷۳		<i>Halocharis</i> گروه گیاهی	۵-۶
۷۳		<i>Halocharis sulphurea-Aeluropus lagopoides</i> گیاهی	۵-۶-۱
۷۳		<i>Halocharis sulphurea-Lernertia cycloptera</i> گیاهی	۵-۶-۲
۷۴		<i>Halocnemum</i> گروه گیاهی	۵-۷
۷۴		<i>Halocnemum strobilaceum</i> گیاهی	۵-۷-۱
۷۵		<i>Halocnemum strobilaceum-Aeluropus lagopoides</i> گیاهی	۵-۷-۲
۷۶		<i>Halocnemum strobilaceum – Cultivated</i> گیاهی	۵-۷-۳
۷۶		<i>Halocnemum strobilaceum- Salicornia europaea</i> گیاهی	۵-۷-۴
۷۷		<i>Hammada</i> گروه گیاهی	۵-۸
۷۷		<i>Hammada salicornica</i> گیاهی	۵-۸-۱
۷۸		<i>Hammada salicornica – Cornulaca leucacantha</i> گیاهی	۵-۸-۲
۷۹		<i>Phragmites</i> گروه گیاهی	۵-۹
۷۹		<i>Phragmites australis-Tamarix spp.</i> گیاهی	۵-۹-۱
۸۰		<i>Phragmites australis – Typha australis</i> گیاهی	۵-۹-۲
۸۱		<i>Quercus</i> گروه گیاهی	۵-۱۰
۸۱		<i>Quercus persica</i> گیاهی	۵-۱۰-۱
۸۲		<i>Quercus persica-Acer monspessulanum</i> گیاهی	۵-۱۰-۲

- ۸۳ *Quercus persica-Amygdalus scoparia* گیاهی ۵-۱۰-۳
- ۸۴ *Quercus persica-Cultivated Land* گیاهی ۵-۱۰-۴
- ۸۵ *Quercus persica-Hordeum bulbosum* گیاهی ۵-۱۰-۵
- ۸۶ *Quercus persica- Pistacia atlantica-Amygdalus scoparia* گیاهی ۵-۱۰-۶
- ۸۷ *Salsola* گروه گیاهی ۵-۱۱
- ۸۷ *Salsola boryosma* گیاهی ۵-۱۱-۱
- ۸۷ *Salsola lachnantha – Convolvulus oxyphyllus-Annual grasses* گیاهی ۵-۱۱-۲
- ۸۸ *Salsola boryosma – Stipa capensis* گیاهی ۵-۱۱-۳
- ۸۸ *Scirpus* گروه گیاهی ۵-۱۲
- ۸۹ *Scirpus maritimus-Aeluropus lit. rai* گیاهی ۵-۱۲-۱
- ۸۹ *Scirpus maritimus-Typha australis* گیاهی ۵-۱۲-۲
- ۹۰ *Stipa* گروه گیاهی ۵-۱۳
- ۹۰ *Stipa capensis-Amygdalus scoparia* گیاهی ۵-۱۳-۱
- ۹۱ *Stipa capensis-Astragalus spinosus* گیاهی ۵-۱۳-۲
- ۹۲ *Stipa capensis-Cornulaca leucacantha* گیاهی ۵-۱۳-۳
- ۹۲ *Stipa capensis-Echinops dichorus* گیاهی ۵-۱۳-۴
- ۹۳ *Stipa capensis- Hammada salicornica* گیاهی ۵-۱۳-۵
- ۹۳ *Stipa capensis-Hyparrhenia hirta* گیاهی ۵-۱۳-۶
- ۹۴ *Stipa capensis-Lophochloa phleoides* گیاهی ۵-۱۳-۷
- ۹۵ *Stipa capensis-Physorrhynchus chamaerapistrum* گیاهی ۵-۱۳-۸
- ۹۵ *Stipa capensis-Plantago ovata* گیاهی ۵-۱۳-۹
- ۹۶ *Stipa capensis – Salsola baryosma* گیاهی ۵-۱۳-۱۰
- ۹۶ *Stipa capensis-Ziziphus nummularia* گیاهی ۵-۱۳-۱۱
- ۹۷ *Tamarix* گروه گیاهی ۵-۱۴
- ۹۷ *Tamarix sp.* گیاهی ۵-۱۴-۱
- ۹۷ *Tamarix sp.-Phragmites australis* گیاهی ۵-۱۴-۲

- ۹۸ *Typha* گروه گیاهی ۵-۱۵
- ۹۸ *Typha australis* – *Phragmites australis* تیپ گیاهی ۵-۱۵-۱
- ۹۹ *Typha australis*-*Scirpus maritimus* تیپ گیاهی ۵-۱۵-۲
- ۱۰۰ *Ziziphus* گروه گیاهی ۵-۱۶
- ۱۰۰ *Ziziphus nummularia*-*Alhagi camelorum* تیپ گیاهی ۵-۱۶-۱
- ۱۰۱ *Ziziphus spina-christi* - *Astragalus fasciculifolius*- *Platychaete sp.* تیپ گیاهی ۵-۱۶-۲
- ۱۰۲ *Ziziphus spina christi*- *Stipa capensis* تیپ گیاهی ۵-۱۶-۳
- ۱۰۳ *Zygophyllum* گروه گیاهی ۵-۱۷
- ۱۰۳ *Zygophyllum atriplicoides* - *Astragalus fasciculifolius*-*Stipa capensis* تیپ گیاهی ۵-۱۷-۱
- ۱۰۴ *Zygophyllum atriplicoides* -*Platychaete sp.*- *Astragalus fasciculifolius* تیپ گیاهی ۵-۱۷-۲
- ۱۰۵ گروه گیاهی منفرد ۵-۱۸
- ۱۰۵ *Artemisia scoparia*-*Matricaria leucacantha* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۱
- ۱۰۶ *Calligonum comosum* - *Artemisia scoparia* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۲
- ۱۰۶ *Daphne mucronata* -*Astragalus adscendens* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۳
- ۱۰۷ *Prangos angulata*-*Astragalus murinus* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۴
- ۱۰۷ *Matricaria aurea*-*Trigonella uncata* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۵
- ۱۰۸ *Pennisetum divisum* *Calligonum comosum* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۶
- ۱۰۸ *Pistacia atlantica*-*Amygdalus orientalis* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۷
- ۱۰۹ *Platychaete mucronifolia*- *Gymnocarpus decander*- *Astragalus fasciculifolius* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۸
- ۱۱۰ *Populus euphratica*-*Tamarix leptopetala* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۹
- ۱۱۰ *Prangos ferulacea* - *Daphne mucronata* -*Astragalus adscendens* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۱۰
- ۱۱۱ *Prosopis juliflora* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۱۱
- ۱۱۲ *Psylliostachys spicata*-*Seidlitzia rosmarinus* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۱۲
- ۱۱۳ *Seidlitzia rosmarinus*- *Psylliostachys spicata* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۱۳
- ۱۱۳ *Suaeda fruticosa*-*Seidlitzia rosmarinus* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۱۴
- ۱۱۴ *Urginea maritima*-*Astragalus fasciculifolius*-*Stipa capensis* تیپ گیاهی ۵-۱۸-۱۵

- ۱۱۵..... *Vitex pseudo Negundo-Tamarix sp.* گیاهی ۵-۱۸-۱۶
- ۱۴۶..... - منابع مورد استفاده
- ۱۴۷..... - پیوست
- ۱۷۹..... - خلاصه انگلیسی

فهرست نقشه‌ها

- ۱۴۹..... نقشه (۱) - موقعیت استان خوزستان در ایران
- ۱۵۰..... نقشه (۲) - نقشه خطوط هم‌دما استان خوزستان
- ۱۵۱..... نقشه (۳) - نقشه خطوط هم‌باران استان خوزستان
- ۱۵۲..... نقشه (۴) - نقشه خطوط هم‌تبخیر استان خوزستان
- ۱۵۳..... نقشه (۵) - نقشه اقلیم استان خوزستان
- ۱۵۴..... نقشه (۶) - نقشه منابع اراضی استان خوزستان
- ۱۵۵..... نقشه (۷) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی استان خوزستان
- ۱۵۶..... نقشه (۸) - راهنمای نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی استان خوزستان
- ۱۵۷..... نقشه (۹) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان آبادان
- ۱۵۸..... نقشه (۱۰) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان اهواز
- ۱۵۹..... نقشه (۱۱) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان اندیشک
- ۱۶۰..... نقشه (۱۲) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان باغملک
- ۱۶۱..... نقشه (۱۳) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان بهبهان
- ۱۶۲..... نقشه (۱۴) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان دشت آزادگان
- ۱۶۳..... نقشه (۱۵) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان دزفول
- ۱۶۴..... نقشه (۱۶) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان ایذه
- ۱۶۵..... نقشه (۱۷) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان خرمشهر
- ۱۶۶..... نقشه (۱۸) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان لالی
- ۱۶۷..... نقشه (۱۹) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان ماهشهر
- ۱۶۸..... نقشه (۲۰) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان مسجد سلیمان

- نقشه (۲۱) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان امیدیه ۱۶۹
- نقشه (۲۲) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان رامهرمز ۱۷۰
- نقشه (۲۳) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان شادگان ۱۷۱
- نقشه (۲۴) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان شوش ۱۷۲
- نقشه (۲۵) - نقشه پراکنش تیپ‌های گیاهی شهرستان شوشتر ۱۷۳

فهرست جداول

- جدول (۱) - نشانه های اختصاری برخی از تیپ‌های گیاهی 'در نقشه پوشش گیاهی خوزستان' ۹
- جدول (۲) - منابع اراضی استان خوزستان ۲۵
- جدول (۳) - نوع استفاده از اراضی در حاضر در استان خوزستان ۳۲
- جدول (۴) - توزیع تیپ‌های گیاهی و گروه بندی آنها در استان خوزستان ۳۴
- نمودار (۵) - خانواده‌های گیاهی و همراه فراوانی آنها استان خوزستان ۱۱۶

فهرست نگاره‌ها

- نگاره (۱): نمایی از زراعت دیم غلات در زیر اشکوب درختان ایلام ۱۷۴
- نگاره (۲): نمایی از تیپ *Typha australis* - *Phragmites australis* در هورالعظیم ۱۷۴
- نگاره (۳): نمایی از تیپ *Astragalus fasciculifolius* - *Ziziphus spina-christii* - *Stipa capensis* ۱۷۵
- نگاره (۴): نمایی از تیپ *Prangos ferulaefolia* - *Astragalus adscendens* - *Daphne mucronata* ۱۷۵
- نگاره (۵): نمایی از گلدهی بادام کوهی در تیپ *Quercus persica* - *Amygdalus scoparia* ۱۷۶
- نگاره (۶): نمایی از تیپ *Quercus persica* - *Cultivate* ۱۷۶
- نگاره (۷): نمایی از تیپ *Tamarix sp.* در حاشیه رودخانه مارون در اطراف رامهرمز ۱۷۷
- نگاره (۸): نمایی از تیپ *Urginea maritima* - *Astragalus fasciculifolius* - *Stipa capensis* ۱۷۷
- نگاره (۹): *Ziziphus spina-christii* گونه مناطق کم ارتفاع جنوب غربی منطقه ۱۷۸
- نگاره (۱۰): تیپ *Platychaete mucronifolia* - *Gymnocarpus decander* - *Astragalus fasciculifolius* ۱۷۸

عرصه‌های منابع طبیعی تجدید شونده در گستره‌ای به وسعت این مرز و بوم سرمایه عظیمی را در بر می‌گیرد. با توجه به تأکید بر لزوم حفظ، احیاء و توسعه و بهره‌برداری از پوشش گیاهی کشور که وجه مشترک تمام مطالعات و بررسیهای گوناگون پیرامون مسائل منابع طبیعی می‌باشد، شناخت و تشخیص امکانات و قابلیت‌ها و ارتباط میان این منابع، می‌تواند به عنوان پایه‌ای محکم جهت ارزشیابی وضعیت موجود در راستای تحقیقاتی موفق، مورد استفاده قرار گیرد. لازمه انجام فعالیت در هر زمینه کوشش در جهت شناخت کافی آن است. با به دست آوردن و بهره‌گیری از این شناخت در برنامه‌ریزیها و مدیریت راه برای کاهش ناهنجاریها و بهره‌برداری صحیح و تضمین بقای این منابع هموار می‌گردد.

از ابتدای تاریخ تا به امروز انسان با استفاده از ابزارهای گوناگون نسبت به شناخت محیط اطراف خویش عمل می‌کند. در کشور ما نیز بررسیها و تحقیقات گوناگونی براساس نیازهای محلی و ملی و در زمینه‌های مختلف منابع طبیعی کشور انجام گرفته است. در این زمینه می‌توان به مطالعات بیوکلیماتیک ایران که توسط کوپن، پاپو و ثابتی انجام گرفته، طرحهای جامع توسعه کشاورزی احیاء منابع طبیعی، توسعه اقتصادی و اجتماعی استانها که در آنها نقشه‌های پوشش گیاهی در مقیاسهای مختلف و به صورت پراکنده تهیه می‌گردد، اشاره نمود. اتخاذ روش مناسب و استاندارد به همراه ایجاد هماهنگی در نقشه‌ها، تکمیل پوشش مطالعاتی کشور، کاهش کارهای تکراری و واردات آن به مناطقی که تاکنون مورد مطالعه قرار نگرفته‌اند، از اهمیت بسیاری برخوردار می‌باشد.

طرح شناخت مناطق اکولوژیک که توسط مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع در دست انجام است با تیپ بندی پوشش گیاهی ایران و ارتباط تیپ‌های گیاهی با عوامل مختلف اقلیم، خاک، توپوگرافی و غیره و شناخت ویژگیهای آن می‌تواند به عنوان اطلاعات پایدی برای انجام کارهای اجرایی نظیر حفاظت، بهره‌برداری توسعه و احیای منابع طبیعی تجدید شونده کشور باشد.

دستاوردهای طرحهای شناخت مناطق اکولوژیک در بخشهای تحقیقات منابع طبیعی، به منظور انتخاب موضوع و پایگاههای تحقیقی قابل استفاده می‌باشد. با توجه به واحدهای اکولوژیک بزرگ، می‌توان ایستگاهها و پایگاههای تحقیقاتی را به گونه‌ای انتخاب نمود که تحقیقات کاربردی انجام گیرد. در مناطق مشابه قابلیت تعمیم گسترده‌ای داشته باشد. از سوی دیگر سازمانهای اجرایی با استفاده از اطلاعات اکتسابی از طرح شناخت می‌توانند مناسب‌ترین عرصه‌های کاری را با دقت نظر بیشتری انتخاب نمایند و تدوین بانک اطلاعاتی در زمینه منابع طبیعی تجدید شونده کشور و تهیه نقشه‌هایی از سیمای گیاهی کشور از جمله دستاوردهای مهم طرحهای شناخت محسوب می‌شود.

چکیده

طرح شناخت مناطق اکولوژیک کشور استان خوزستان شامل هشت برگ نقشه توپوگرافی در مقیاس ۱:۲۵۰۰۰۰ معروف به نقشه‌های چهارگوش ایرانی به نام‌های شهر اهواز (NH 39-1)، استان (NH 38-4)، آبادان (NH 39-5)، دزفول (NH 39-13)، بهبهان (NH 39-06)، رامهرمز (NH 39-02)، شهرکرد (NI 39-14) و دهلران (NI 38-16) از سری K551 از انتشارات سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، به وسعت حدود ۶۳۰۸۱۴۰ هکتار به عنوان بررسی تیپ‌های گیاهی استان خوزستان انتشار یافته است. این استان بر مبنای سیستم تصویر UTM و بیضوی WGS 84 در زون ۳۹ و در محدوده طولهای جغرافیایی ۱۸۳۳۷۵.۷ تا ۴۵۷۰۲۱.۲ متر و عرضهای جغرافیایی ۳۳۰۷۹۳۵.۴ تا ۳۶۵۳۹۲۵.۶ متر واقع شده و از شمال به استان لرستان، از شمال غرب به استان ایلام، از شرق به استانهای چهارمحال بختیاری و کهگیلویه و بویراحمد، از جنوب و جنوب شرق به خلیج فارس و استان بوشهر و از غرب به کشور عراق محدود است. گزارش حاضر شرح واحدهای تفکیک شده در نقشه ۱/۲۵۰۰۰ پیوست است که حاصل مطالعات صحرایی پوشش گیاهی در مقیاس ۱/۵۰۰۰۰ و انطباق نقشه‌های تیپ‌های گیاهی، ارزیابی منابع و قابلیت اراضی و نقشه‌های هواشناسی و طبقه‌بندی اقلیمی منطقه مورد مطالعه می‌باشد. در این مطالعه به روش‌های صحرایی، واحدهای بهره‌برداری روی زمین مشخص شده، سپس تیپ‌های گیاهی به روش نمونه‌گیری (بیمای ظاهری) و با توجه به ترکیب گونه‌ای پوشش گیاهی و بر اساس گونه‌های غالب در زمان مطالعه شناسایی، تفکیک و بر روی نقشه‌های توپوگرافی ۱/۵۰۰۰۰ با درج یک تا سه گونه غالب مشخص شده است. برخی‌های محیطی با استفاده از نتایج بررسی‌های اقلیم، زمین‌شناسی، خاک، شیب، جهت و قابلیت اراضی نام‌گذاری و از تیپ‌های گیاهی مشخص گردیده است. گونه‌های همراه تیپ شناسایی و فهرست فلورستیک در بیان تشریح هر تیپ گیاهی ارائه شده است. همچنین در این گزارش وضعیت عمومی منطقه از قبیل کشاورزی، آب و هوا، زمین‌شناسی، هیدرولوژی و خاکشناسی استان، به طور اجمال تشریح گردیده است. بر اساس نتایج مطالعات انجام شده استفاده از اراضی در حال حاضر بدین گونه است که تیپ‌های گیاهی در عرصه مورد مطالعه با وسعت ۳۲۷۰۰۱۸.۷۵ هکتار، ۵۱.۸۴ درصد از کل منطقه، اراضی زراعی شامل زراعت‌های آبی، اراضی آبی، درختان مثمر و غیرمثمر با وسعت ۲۴۲۲۰۶۰.۵۴ هکتار، ۳۸.۴ درصد، اراضی سنگلاخی (رخنمون سنگی) با وسعت ۱۶۶۹۳.۳۵ هکتار، ۰.۲۶ درصد، اراضی ساخته شده ۵۴۲۱۱.۴۲ هکتار، ۰.۸۶ درصد، دریاچه، تالاب و رودخانه با مساحت ۱۲۶۴۶۵.۲۲ هکتار، ۲ درصد، اراضی جنگلی با زیر اشکوب زراعی با مساحت ۱۷۲۲۶.۱۳ هکتار، ۰.۲۷ درصد، جنگلهای مخروطی و دیمزارهای رها شده با مساحت ۷۶۴۲۰.۲۵ هکتار، ۱.۲۱ درصد، تپه‌های شنی با مساحت ۷۵۵۱۹.۹۰ هکتار، ۱.۲۰ درصد، بدلندها با مساحت ۲۴۹۵۲۵.۳۲ هکتار، ۳.۹۶ درصد از کل استان را در بر می‌گیرند. در این استان در مجموع ۹۶ تیپ گیاهی در ۱۷ گروه عمده گیاهی به شرح زیر و ۱۶ تیپ منفرد تفکیک معرفی شده است.

۱- گروه *Aeluropus* با ۵ تیپ گیاهی برابر ۰/۶۷۶ درصد

۲- گروه *Amygdalus* با ۳ تیپ گیاهی برابر ۰/۰۶۲ درصد

- ۳- گروه *Annual grasses* با ۳ تیپ گیاهی برابر ۰/۲ درصد
- ۴- گروه *Astragalus* با ۲۱ تیپ گیاهی برابر ۱۵/۳۰۷ درصد
- ۵- گروه *Cornulaca* با ۴ تیپ گیاهی برابر ۰/۳۵۵ درصد
- ۶- گروه *Hammada* با ۲ تیپ گیاهی برابر ۰/۸۲ درصد
- ۷- گروه *Halocharis* با ۲ تیپ گیاهی برابر ۲/۴۳۲ درصد
- ۸- گروه *Halocnemum* با ۴ تیپ گیاهی برابر ۱۲/۵۴۹ درصد
- ۹- گروه *Phragmites* با ۲ تیپ گیاهی برابر ۱/۰۰۵ درصد
- ۱۰- گروه *Quercus* با ۶ تیپ گیاهی برابر ۲۲/۶۶۵ درصد
- ۱۱- گروه *Salsola* با ۳ تیپ گیاهی برابر ۱/۳۰۴ درصد
- ۱۲- گروه *Scirpus* با ۲ تیپ گیاهی برابر ۲/۷۴۸ درصد
- ۱۳- گروه *Stipa* با ۱۱ تیپ گیاهی برابر ۱۶/۸۶ درصد
- ۱۴- گروه *Tamarix* با ۲ تیپ گیاهی برابر ۰/۶۳۵ درصد
- ۱۵- گروه *Typha* با ۱ تیپ گیاهی برابر ۱/۲۵۴ درصد
- ۱۶- گروه *Ziziphus* با ۳ تیپ گیاهی برابر ۱/۹۳۲ درصد
- ۱۷- گروه *Zygophyllum* با ۱ تیپ گیاهی برابر ۵/۹۵۳ درصد
- ۱۸- گروه تیپ‌های منفرد با ۱۶ تیپ گیاهی برابر ۱۲/۹۵ درصد

واژه‌های کلیدی: شناخت، تیپ‌های گیاهی، مناطق اکولوژیک، خوزستان